

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟ

Σύγχρονη Έκφραση

- Αρχική σελίδα
- Συστηθήκαμε:
- Οι εκδόσεις μας
- Χρονο - ταξίδια
- Οι Εκδηλώσεις μας
- Λοιπές εκδηλώσεις πολιτισμού

Τρίτη, 29 Ιανουαρίου 2013

**Ο Δρ Χρίστος Απ. Λαδιάς και ο ποιητής
Γιώργος Χ. Θεοχάρης προσεγγίζουν το βιβλίο
του Νίκου Κ. Κυριαζή "Άννα Σικελιανού: ο
έρωτας και το όνειρο" στην εκδήλωση του
βιβλιοπωλείου ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ**

Ο συγγραφέας Νίκος Κ. Κυριαζής στο βιβλιοπωλείο της Λιβαδειάς
ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ 2 8/1/2013

Η παρουσίαση των βιβλίων "**Ο κώδικας του αυτοκράτορα**" και "**Άννα Σικελιανού: ο έρωτας και το όνειρο**" από τον συγγραφέα τους **ΝΙΚΟ Κ. ΚΥΡΙΑΖΗ** το βράδυ της Δευτέρας στο βιβλιοπωλείο μας εξελίχθηκε σε μια γοητευτική περιδιάβαση στη Βυζαντινή Βοιωτία μέσω του πρώτου βιβλίου και σε αναλυτική ανασύνθεση της ζωής της Άννας Σικελιανού κεντρικής ηρωίδας του δεύτερου που έχει συγγράψει με τον καθηγητή **Κων/νο Γουργουλιάνη**. Σε αυτήν την προσέγγιση βοήθησαν και οι εξαιρετικές εισηγήσεις αφ' ενός του καθηγητή του Παν/μίου Στερεάς Ελλάδας **Χρίστου Λαδιά** και αφ' ετέρου του ποιητή **Γιώργου Θεοχάρη** τις οποίες και παραθέτουμε.

Δρ Χρίστου Απ. Λαδιά - Βιβλιοπαρουσίαση:

Ο Δρ Χρίστος Απ. Λαδιάς με το συγγραφέα Νίκο Κ. Κυριαζή στο βιβλιοπωλείο της Λιβαδειάς ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ 28/1/2013

«ANNA ΣΙΚΕΛΙΑΝΟΥ – Ο ΕΡΩΤΑΣ ΚΑΙ ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ»

Κωνσταντίνου Ι. Γουργουλιάνη Καθηγητή, Πρύτανη του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και Προέδρου της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας και
Νίκου Κ. Κυριαζή, Καθηγητή του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και συγγραφέως
Δεύτερη έκδοση, Εκδόσεις Καστανιώτη, Αθήνα 2012.

Λεβάδεια 28 Ιανουαρίου 2013

A. Οι συγγραφείς:

Ο **Κωνσταντίνος Ι. Γουργουλιάνης** είναι καθηγητής Πνευμονολογίας, πρύτανης του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας και πρόεδρος της Ελληνικής Πνευμονολογικής Εταιρείας. Ίδρυσε και διευθύνει την Πνευμονολογική Κλινική του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Επίσης διευθύνει ένα μεταπτυχιακό πρόγραμμα στην Ιατρική Σχολή. Έχει διατελέσει μέλος συντακτικών επιτροπών περιοδικών στην Ελλάδα και στο εξωτερικό. Έχει δημοσιεύσει περισσότερες από διακόσιες πενήντα εργασίες, κυρίως σε αγγλόφωνα ιατρικά περιοδικά του εξωτερικού. Έχει τιμηθεί για το επιστημονικό του έργο πολλές φορές στην Ελλάδα. Βιβλία του χρησιμοποιούνται για τη διδασκαλία

φοιτητών ιατρικής. Η συμμετοχή του στη συγγραφή του βιβλίου του αναφερομένου προσώπου είναι και τιμή στη μνήμη του πρώτου συζύγου αυτής, πρωτοπόρου ιατρού Γιώργου Καραμάνη, που ίδρυσε το πρώτο σανατόριο της Ελλάδας κατά τις αρχές του περασμένου αιώνα, στο Πήλιο, φημισμένου για τις ικανότητές του αλλά και για τις προσπάθειές του για την ίαση των ασθενών από τη μάλιστα εκείνης της εποχής, τη

φυματίωση. Έτσι αποθανάτισε, ως οφειλή του, με τη λογοτεχνική του πέννα τον κόσμο των συναισθημάτων των ανθρώπων της πρώτης γραμμής της μαχόμενης ιατρικής που ήταν τότε το σανατόριο, του ιατρού και της βοηθού του, μεταξύ των οποίων είχε αναπτυχθεί ο σφοδρός έρωτας που κατέληξε σε γάμο, που εκ των υστέρων διαλύθηκε εξ αιτίας της εμφάνισης στη ζωή της Άννας ενός Αγγέλου που ανεξίτηλα σφράγισε την ιστορία της με ουράνιο σφοδρό έρωτα που υμνείται στους αιώνες με το στίχο αυτού:

*«Δυο αστέρια ταξιδεύουνε απάνω από βουνά και πέλαο
για να σμίξουνε σε λίγο, σ' ένα μόνο Αστέρι Αιώνιο Μυστικό!
η Άννα Αγγέλου Σικελιανού
ο Άγγελος Άννας Σικελιανού!».*

Ο γιατρός Κωνσταντίνος Γουργουλιάνης, ιατροφιλοσοφεί με το γραπτό του λόγο, αναδεικνύοντας τις αρετές των ακάματων πρωτοπόρων της Επιστήμης του, σεβόμενος το μεγαλείο των συναισθημάτων αυτών και θεωρεί πάλι, ότι η έκβαση των γεγονότων που κινούν αυτά είναι φυσικό επακόλουθο της δίνης που τα δημιουργεί.

Ο **Νίκος Κ. Κυριαζής** είναι διδάκτωρ στα Οικονομικά του Πανεπιστημίου της Βόννης, επισκέπτης καθηγητής των Πανεπιστημίων Harvard και Trier και καθηγητής του Οικονομικού Τμήματος του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Έχει δημοσιεύσει δεκαέξι μυθιστορήματα (τρία και σε μετάφραση στις ΗΠΑ ως Nicholas Snow), μια ποιητική συλλογή, τρία βιβλία στρατηγικής και δύο οικονομικά, πολλά επιστημονικά άρθρα σε διεθνή ακαδημαϊκά journals και περισσότερα από τριακόσια άρθρα στον ελληνικό καθημερινό και περιοδικό Τύπο (ανάμεσά τους εξήντα στο περιοδικό Ιστορία). Το 2005 τιμήθηκε από τον πρόεδρο της Γαλλικής Δημοκρατίας με το ανώτατο παράσημο της Γαλλίας, του Ιππότη της Λεγεώνας της Τιμής, για τη συνεισφορά του στην Ευρωπαϊκή Ολοκλήρωση. Με τη συμμετοχή του στη μυθιστορηματική βιογραφία της Άννας Σικελιανού, ως Ευπατρίδης συγγραφέας σεβάστηκε απόλυτα τη διάκριση των ηθών και των εθίμων της εποχής, αρκούμενος στην άψογη περιγραφή των. Παράλληλα, ύμνησε τα σκιρτήματα της καρδιάς, που παράγουν τον πολύχρωμο ωραίο κόσμο των συναισθημάτων, ασύμβατο για την εποχή του 1919 της εσωστρεφούς ελληνικής κοινωνίας, ενίοτε σκληρής στους ανθρώπους που περιδίνονταν στα κύματα των σκιρτημάτων των καρδιών των. Είναι παράλληλα ηθογράφος με δεινότητα παρουσίασης επίσης της φύσης και των χώρων όπου διαδραματίζονται τα γεγονότα, δίνοντας έτσι στον αναγνώστη τη δυνατότητα να μεταφερθεί στο παρελθόν και να ζει από κοντά τα διαδραματιζόμενα γεγονότα. Ακόμη, είναι ερωτικός συγγραφέας διότι σέβεται απολύτως το σφοδρό έρωτα δύο ανθρώπων που ήταν ήδη δεσμευμένοι με τρίτους, η Άννα με το Γιώργο και ο Άγγελος με την Εύα. Εξιστορεί τα γεγονότα όχι ως αυστηρός κριτής, αλλά ως ευσεβής του μεγαλείου της άδολης αγάπης, αλλά και του έρωτα της χαρμολύπης, χρησι-μοποιώντας λέξεις που απεικονίζουν δια του γραπτού λόγου τα έντονα και μεταφορικά σκηνικά όπου λαμβάνουν χώραν τα γεγονότα που έχουν σχέση με την ηρωίδα του βιβλίου μας. Ο συγγραφέας και ως οικονομολόγος πληροί το αξίωμα του μεγάλου διανοητή της οικονομικής σκέψης, Γκαλμπρέιθ, που όρισε ότι ο βαθύνους και στοχαστής οικονομολόγος πρέπει να διαθέτει πλούσιο λεξιλόγιο για την απόλυτη εκφορά των εννοιών δια των οποίων κατανοούνται τα διαδραματιζόμενα προς ερμηνεία γεγονότα.

B. Το πρόσωπο της ιστορίας

Η Άννα Σικελιανού

Η Άννα Καμπανάρη γεννήθηκε το 1904 και άφησε το γήινο κόσμο το 2006 κατάνικησασα το χρόνο με τη βοήθεια του Αγγέλου της, που εξύμνησε σε όλη της την κατοπινή ζωή. Ήταν κόρη άκρως συντηρητικής οικογένειας, της εποχής του πρώτου μεγάλου διχασμού των Ελλήνων λίγο πριν τη μικρασιατική καταστροφή, η οποία δεν συγχωρούσε, όπως η ίδια στην αυτοβιογραφία της κατέγραψε, ούτε τα χαμόγελα μεταξύ των αγοριών και των κοριτσιών και προκειμένου τα κορίτσια να μην ξεστρατούν, θεωρούσε ότι είναι προτιμότερο στην εφηβική ηλικία να εσωκλείονται για σπουδές σε μοναστήρια. Πλάσθηκαν ακόμη οι τρόποι και οι συμπεριφορές της και από εκείνους των τόπων καταγωγής των γονέων της, της Κρήτης και της Σύρας, προστιθέμενης σε αυτά και της αγωγής των κορασίδων της πρωτεύουσας της εποχής που προαναφέραμε. Η ιστορία κατέγραψε την ηρωίδα μας ως ένα άτομο ανεξάρτητο, ισχυρής θέλησης που εισήλθε στον κόσμο των αναζητήσεων σε νεαρή ηλικία, αφού μέσα από αγγελία εκείνης της εποχής αναζητήσασα τη διέξοδο πορεία της ζωής της, έσπευσε στην άγνωστη για εκείνη προς εργασία δημιουργία και προσφορά εμπροσθοφυλακή της μαχόμενης ιατρικής της εποχής της, που ήταν το σανατόριο του Πηλίου, όπου προσπαθούσε να «κενταυρίσει» τη ζωή των ασθενών της φυματίωσης ο πρωτοπόρος Πηλιορίτης Γεώργιος Καραμάνης, που ήταν έμπλεος αρετών και ο οποίος λογοτεχνικά θα ήταν δυνατόν να καταταχθεί στα πρόσωπα - πρωταγωνιστές της ιατρικής λογοτεχνίας του Κρόνιν.

Η ηρωίδα μας ονειροπόλος και αποφασιστική, αλλά και άνθρωπος της προσφοράς, παρουσιάζεται στο παρουσιαζόμενο βιβλίο με έντεχνη ακρίβεια ως τέτοια προσωπικότητα που περιδίνεται μεταξύ του έρωτα και του πόνου που προκαλούν οι έλξεις ή οι συγκρούσεις των συναισθημάτων της μετά των δύο ανδρών που συμβίωσε, του οραματιστή και πρωτοπόρου γιατρού και του Άγγελου του ποιητή των ωραιότερων συναισθημάτων. Εκ της αναγνώσεως του εξόχου βιβλίου κατανοούμε ότι οι «αγκυρίσεις» που εισέρχονταν στην καρδιά της εκ των δύο σημαντικών προσώπων της ζωής της, παρά τις συναισθηματικές δονήσεις, πάντα μάτωναν και συνυπήρχε συνάμα ο πόνος με τη χαρά και την ευτυχία.

Οι συγγραφείς μας λοιπόν δικαίως δύνανται να κριθούν και για τον ενδεικνύμενο σεβασμό που επέδειξαν για τη ζωή των μεγάλων πρωταγωνιστών του βιβλίου των και αντικειμενικοί κριτές, αλλά και ως ικανοί τεχνίτες του γραπτού μυθιστορηματικού λόγου αφού το έργο τους είναι παράλληλη αναφορά των ιστορικών διεδραματισθέντων γεγονότων, όπως τα έζησαν οι ίδιοι οι πρωταγωνιστές αυτών.

Γ. Η Μυθιστορηματική Ζωή σε έξι κεφάλαια

Ανεβαίνοντας

Στο πρώτο κεφάλαιο με απaráμιλλη τεχνική οι μυθιστοριογράφοι μεταφέρουν τον αναγνώστη στο λιμάνι του Βόλου, ένα από τα σημαίνοντα της εποχής εκείνης τόσο για τη διακίνηση των εμπορευμάτων και των αγαθών της ευρύτερης κεντρικής Ελλάδας όσο και για τη διακίνηση των τουριστών παραθεριστών του Πηλίου ή των επισκεπτών του πρώτου νοσοκομείου κατά της φυματίωσης, που είχε ιδρυθεί στο βουνό των Κενταύρων. Η περιγραφή των αφικνούμενων, για τις ενδυμασίες των, οι αναφορές επί των συνηθειών των και οι αναφορές για την Ελλάδα της εποχής αμέσως μετά τον Πρώτο Παγκόσμιο Πόλεμο δίνουν τις εικόνες της περιοχής όπου θα ζήσει αμέσως η ηρωίδα του βιβλίου, μόλις θα αφιχθεί προκειμένου να πορευθεί για το πρώτο μεγάλο βήμα της ζωής της. Αφικνούνταν κατά τις περιγραφές, κυρίες με κρινολίνα για τουρισμό, απόστρατοι του παγκοσμίου πολέμου, ρακένδυτοι, επαρχιώτες που επέστρεφαν από το ταξίδι τους στην πρωτεύουσα,

επισκέπτες ασθενών ή ασθενείς για θεραπεία και άλλοι διάφοροι. Η αποφασισμένη για το μεγάλο βήμα της ζωής της, η Άννα, με την εμφάνισή της στον ιστορικό λιμένα, διέρρηξε το ήρεμο οικογενειακό της και αποστειρωμένο συναισθηματικά περιβάλλον και μετά την άφιξή της η ίδια ανεβαίνει για τον τόπο της μαγείας, όπου ο κένταυρος Καραμάνης, που κατά την κρίση των απλοϊκών ανθρώπων θεραπεύει με τα μαγικά του χέρια τους ασθενείς. Η άνοδος κατά τους συγγραφείς δύναται να ερμηνευθεί και ως η μετάβαση της ανήσυχης και τολμηρής νεανίδος στο Πήλιο σαν το πρώτο μεγάλο βήμα για τη γυναικεία ολοκλήρωσή της, καθώς και για την επισφράγιση της προσωπικότητάς της ως εκείνης της προσφοράς προς το βασανιζόμενο άνθρωπο και ασθενή. Αναβαίνοντας η Άννα προς τούτα, θα συναντούσε τον Πηλιορίτη Ασκληπιό που θα την συνάρπαζε μυστηριακά και θα την ολοκλήρωνε πάλι συναισθηματικά και αισθησιακά και θα την ανύψωνε στη βαθμίδα συνάμα της αλτρούστριας γυναίκας. Η άνοδος περατώθηκε έξω από την είσοδο του σανατορίου του Πηλίου όπου σε αυτό θα γραφόταν το πρώτο μέρος της μεγάλης ιστορίας της αγάπης όπου θα πρωταγω-νιστούσε και η ίδια.

Ασκληπιός

Στο δεύτερο κεφάλαιο που φέρει τον αναφερθέντα τίτλο, που δηλοί αρχαιοπρεπώς την ιδιότητα του ιδρυτή του πρώτου σανατορίου της Χώρας, οι συγγραφείς μεταφέ- ρουν τον αναγνώστη με άψογες και λεπτομερείς περιγραφές στον τόπο όπου η δυναμική και ανεξάρτητη αστή αποφάσισε να εγκατασταθεί στον άγνωστο τόπο για εκείνη τόπο μαρτυρίου για συνανθρώπους της, που ξαφνικά έχασαν τον εφήμερο κόσμο των εξαιτίας της προσβολής των εκ της φυματίωσης. Ζει ο αναγνώστης τις εικόνες της υποδοχής σαν πραγματικές και αντιλαμβάνεται πως ο άγνωστος μέχρι εκείνη τη στιγμή γιατρός είναι μία εξέχουσα προσωπικότητα αλτρούστια και θυσιαστική αφού εγκατέλειψε την αστική ιατρική της πόλης του Βόλου προκειμένου να εγκατασταθεί σε ορεινή περιοχή του μαγευτικού όρους του Πηλίου για να ιδρύσει με πολλές δυσκολίες το φθισιατρείο στο οποίο θα συνέρρεαν από όλα τα μέρη της Ελλάδας ασθενείς για να θεραπευθούν. Δια της ενδελεχούς αναγνώσεως, ο αναγνώστης του βιβλίου θα γίνει γνώστης της μύησης της Άννας Καμπανάρη στην τέχνη του σύγχρονου Ασκληπιού, όπου μαζί με τα φάρμακα της εποχής χρησιμοποιεί συνδυαστικά για τη θεραπεία των ασθενών, τον καθαρό αέρα και την ποικίλη διατροφή, την καθαριότητα της διαβίωσης και προπαντός την εμπυχωτική τεχνική του Κένταυρου του Πηλίου προς τους ασθενείς του για την ενθάρρυνσή των για το προσπέρασμα του «χτικιού», που ονόμαζαν οι απλοϊκοί και φοβισμένοι άνθρωποι της εποχής. Όμως, η συνεχιζόμενη πλοκή συναρπάζει συγκλονιστικά και η ηρωίδα από τη στιγμή που ενδύεται με τη λευκή ενδυμασία της βοηθού συνοδεύει και ακολουθεί τον Ιατροφιλόσοφο στις μεθόδους θεραπείας και αποθεραπείας των ασθενών των μεταξύ των οποίων βρίσκονται, ήρωες πολέμου, επιφανείς της καθημερινής ζωής ή καθημερινοί άνθρωποι που πριν ασθενήσουν βίωναν ευτυχισμένες και ανέμελες στιγμές της ζωής των. Με αριστοτεχνικό τρόπο οι συγγραφείς παρουσιάζουν τρεις σημαντικούς ανθρώπους μεταξύ των ασθενών που περιποιείται η Άννα Καμπανάρη· οι δύο είναι ήρωες πολέμου, ο πρώτος των βαλκανικών πολέμων, της μάχης του Σκρά, ο Έφεδρος λοχαγός Νικηφόρος που διηγείται στους συνασθενείς του ηρωικά κατορθώματα, ο οποίος νίκησε την ασθένεια και γύρισε στη στρατιωτική του ζωή και ο άλλος ήρωας επίσης του μικρασιατικού πολέμου, ο Ταγματάρχης Ευαγγέλου που περιγράφει με ειλικρίνεια τις συγκλονιστικές μάχες του μικρασιατικού μετώπου και την τραγωδία που επέφερε η κατάρρευσή του, ο οποίος πριν κατανικηθεί από το χτικιό αυτοκτόνησε στο σανατόριο με το περίστροφό του, αφήνοντας πίσω του ένα συγκλονιστικό σημείωμα. Τέτοιες ιστορίες, όπως και του τρίτου προσώπου που αναφέρουν οι συγγραφείς, την ιστορία της όμορφης Αριάδνης, που είδε σε μια στιγμή να προσβάλλεται από τη βαριά ασθένεια της φυματίωσης, η οποία διηγούμενη αναπολούσε τις ευχάριστες στιγμές του βίου της, πλέκουν ακόμη περισσότερο το μυστήριο του λειτουργήματος του θεραπευτή και των συναυτώ ως ένα ύψιστο και πανανθρώπινο λειτούργημα. Στο ίδιο κεφάλαιο, ο αναγνώστης θα συμβιώσει τις συγκινητικές στιγμές της συνύπαρξης ανθρώπων που παλεύουν με το θάνατο, που χορεύουν και τραγουδούν για να λησμονήσουν τη δυσχερή θέση των, που ερωτεύονται ακόμη. Θα μαγευτεί, όμως, πληροφορούμενος ότι όλα αυτά καθοδη-γούνται από το «μάγο» της ιατρικής όπως τον αποκαλούσαν οι χωρικοί της περιοχής, όπως από της ένταξης της Άννας στη θεραπευτική

του μονάδα-κοινότητα θα συλλειτουργεί άριστα μαζί με την κατά πολύ νεότερή του βοηθό του. Είναι ακόμη η ανάγνωση του κεφαλαίου αυτού και ιστορική μεταφορά στα πολιτικά και στρατιωτικά γεγονότα της εποχής του κενταύρου και της μούσας της θεραπευτικής τέχνης, όπως είναι οι ιστορικές περιγραφές των αποτελεσμάτων για την Ελλάδα της νίκης στο Σκρά, οι επιπτώσεις της μικρασιατικής καταστροφής και τα επακολοθήσαντα πολιτικά γεγονότα κ.ά., που με έμμεσο τρόπο η αληθινή περιγραφή της ιστορικής αφήγησης εναλλάσσεται την περίτεχνη λογοτεχνική περιγραφή.

Ουρανός και τάρταρα

Στο κεφάλαιο αυτό αναφέρεται πλέον η συναρπαστική ζωή της αποδεδειγμένως σπουδαίας και μεγάθυμης γυναίκας που διάλεξε την προσέγγιση του θείου, όχι με τον εγκλεισμό της σε μοναστήρι, όπως αρχικά προοριζόταν, αλλά με τον επίτιμο μεν πανανθρώπινο δε δρόμο της προσφοράς προς τους περιθωριοποιημένους ασθενείς της φυματίωσης με κινδύνους πάμπολλους για τη ζωή της. Ωραιότατη ψυχή, πάλλεται και έλκεται από το θυσιαστικό γιατρό, μέντορά της και εκπαιδευτή της στη νοσηλευτική θεραπεία και σεμνύνεται στο λειτουργό της ιατρικής. Τον ακολουθεί πιστά με όλες τις αρχές και τις αξίες της προοδευτικής γυναίκας της εποχής και ενσωματώνεται στο δυσκολότατο περιβάλλον του πρωτόγονου σανατορίου του άνδρα που θα έμελλε να γίνει ο πρώτος σύντροφος της ζωής. Είναι ευγενική στον έρωτά της γι' αυτόν και η ειλικρίνειά της ξεπερνά τη σεμνοτυφία της και του δηλώνει ευθαρσώς ότι θα ήθελε να μείνουν για πάντα μαζί! Οι δύο πρωτοπόροι θα ζήσουν την αιωνιότητα τα επόμενα χρόνια και η όμορφη ηρωίδα θα είναι η πιστή σύντροφος και η ακάματη στενή συνεργάτης του γιατρού στη μαχόμενη θεραπεία. Στον ουρανό λοιπόν θα προσεγγίζει και η ευτυχία της, και η επιτέλεση του θυσιαστικού της καθήκοντος θα την ωθεί καθημερινά στην προσέγγιση του θείου που επιζητούσε από μικρής ηλικίας. Η καθημερινή δημιουργία της για τον εκσυγχρονισμό της θεραπευτικής μονάδας πολλαπλώς αναβίβασε τη φήμη αυτών των διακόνων της ιατρικής πέραν του Ελλαδικού Χώρου αλλά, παρά τις πολλές δελεαστικές προτάσεις για την ίδρυση σανατορίων τύπου Ελβετίας, οι ίδιοι δεν εγκατέλειψαν ούτε μετέτρεψαν τη φθισιατρική τους κλινική σε εμπορική μονάδα. Η σκηνή της εισόδου στο σανατόριο του Πατέρα της μετά από καιρό που είχε να τον συναντήσει, είναι συγκλονιστική αφού λυγίζει μπροστά της ο άνθρωπος που την αντιμετώπισε τόσο σκληρά στην αναγγελία της προς αυτόν για το μακρινό ταξίδι της ζωής της προς το Πήλιο. Λυγίζει πρώτη και η μεγαλειώδης ψυχική της ανάταση την προτρέπει να ζητήσει συγχώρεση από τον Πατέρα της, που εκείνος την εξύψωσε με την ανυπόκριτη πατρική στοργή του που της επέδειξε. Στα ουράνια βρίσκονταν με τον γιατρό Καραμάνη τον κατά τα διπλάσια χρόνια της πρεσβύτερό της και, όπως μας παρουσιάζουν οι συγγραφείς τα ανέμελα αλλά γεμάτα ενδιαφέρον ταξίδια τους σε διάφορες ευρωπαϊκές πόλεις, η ολοκληρωμένη προσωπικότητά της εκδηλώνεται πολλές φορές με το θαυμασμό των τρίτων προς το πρόσωπό της, για την καλλιτεχνία της, τη φιλοτεχνία της, την αγάπη της για την φύση και ιδιαίτερα για τους πάσης φύσεως ανθρώπους. Οι συγγραφείς την καταμαρτυρούν και ως νεράιδα του δάσους, αφού στις ώρες του περιπάτου της στο Πήλιο συνομιλεί με τα δένδρα στα οποία έχει δώσει και μικρά ονόματα όπως Ερμής, Πατούχας, Παππούς, Κοντορεβιθούλης κ.ά. Ακόμα, οι συγγραφείς στο κεφάλαιο αυτό αποκαλύπτουν τη μεγάλη ευαισθησία για τα μικρά παιδιά προκειμένου να προστατευθούν από τη διάδοση του βακίλου του Κώχ! Έτσι πρωτοστατεί στην ίδρυση κατά τη δεύτερη εικοσαετία του περασμένου αιώνα μας σε παρακείμενο χώρο του σανατορίου του πρώτου παιδικού πρεβαντόριου μονάδα προληπτικής θεραπείας από τη φυματίωση και στέκεται ως μητέρα στοργική στα αδύναμα παιδάκια που αφέθηκαν στην ιαματουργό χάρη της και την ψυχοαγωγό προσωπικότητά της, αφού για κάθε παιδάκι επιδεικνύει ακούραστα την ιδιαίτερη φροντίδα. Η συγκλονιστικότερη στιγμή, όμως, που θα ζήσει ο αναγνώστης θα είναι εκείνη όπου οι συγγραφείς ιστορούν τη στιγμή όπου η ευαίσθητη ηρωίδα μαθαίνει για την ασθένεια του μικρού παιδιού του Κωστάκη που συνάντησε στο λιμάνι του Βόλου κατά τον προορισμό της για τη νέα της ζωή. Αναζητά μετά από καιρό το παιδί που δεν περιμένει πια, έναντι του ισχνού φιλοδωρήματος για την αναζήτηση αγωγιάτη στο λιμάνι, αλλά η συνάντηση με αυτό έγινε με καθυστέρηση και η φθίση είχε συντελεστεί σε μεγάλο βαθμό στον οργανισμό του αθώου παιδιού, το οποίο αμέσως περιέθαλψε στο σανατόριό της ανάμεσα στους μεγάλους ανθρώπους, αλλά η

αγγελική του ψυχή γρήγορα αναχώρησε για τον ύψιστο. Οι περιγραφές στο βιβλίο δίδουν τον ύψιστο συγκλονισμό της που δοκιμάζεται αναίτια από τις ενδεχόμενες τύψεις που την περιτριγυρίζουν με το ερωτηματικό γιατί δεν διέκρινε κατά την άφιξή της στο λιμάνι, την πρώτη φορά, ότι ο Κωστάκης είχε προσβληθεί από τη φυματίωση και έκανε θελήματα παρά ταύτα στο λιμάνι για την επιβίωσή του κρύβοντας τις αιμοπτύσεις του από το περίγυρό του για να μην το περιθωριοποιήσουν! Για πολύ καιρό η ευαίσθητη ψυχή της θα την οδηγεί στον παρακείμενο τάφο του Κωστάκη να εναποθέτει λουλούδια, σκηνές που θα πιστοποιούν ότι, οι δημιουργικοί άνθρωποι συνάμα και αλτρουιστές έχουν πάντοτε την αντίστοιχη μέγιστη ευαισθησία και η Άννα Καμπανάρη σύζυγος του Ιατρού Καραμάνη ανήκει σε αυτούς που ηθοποιούν τις ψυχές των ανθρώπων και διδάσκουν με το βίο τους τις ευγενέστερες των αρετών των πολιτισμένων ανθρώπων.

Κένταυρος

Η Αριστοτεχνία του γραπτού λόγου των συγγραφέων ιστορεί τα γεγονότα με γλαφυρότητα που συναρπάζει, διότι μυθιστορούν με έντεχνους διαλόγους τα πραγματικά γεγονότα που αλλάζουν ριζικά τη ζωή της Άννας, αφού μετά από είκοσι χρόνια βίου, φροντίδας των ασθενών, μέριμνας των παιδιών, διαχείρισης του σανατορίου και ήρεμης συζυγικής ζωής, κατά το 1938 συναντά στη ζωή της το μεγάλο λυρικό ποιητή Άγγελο Σικελιανό, που έμελε να την συνταράξει ψυχικά και να τη δονήσει πνευματικά, ώστε τώρα αντί να μαγεύεται από την ασκητική και αγία μορφή του γιατρού, να έλκεται σφοδρά από τον ποιητή που τον θεωρούσε δύναμη της φύσης. Οι συγγραφείς στο κεφάλαιο αυτό θέτουν επιτηδευμένα τη δικαιολογητική βάση της μεγάλης απόφασης για τη ζωή της, δηλαδή τη διαπίστωση του μεγάλου έρωτα που ήλθε και την απομάκρυνσή της από τον άγιο των ασθενών! Η Άννα αναγνωρίζει ότι βρήκε την ευτυχία στον ποιητή που με ένα κοίταγμα άγγιξε το βάθος του είναι της. Μέχρι που να τον γνωρίσει, στη ζωή της διαδέχονταν τις στιγμές της ευτυχίας οι στιγμές της δυστυχίας, που άγγιζαν τις χορδές της συγκίνησής της, όπως ο πόνος, αρρώστια και τα πικρά παράπονα των συνανθρώπων της. Η ποίηση του Σικελιανού για την ηρωίδα του βιβλίου μας είναι δώρα ψυχής που καθήλωσαν την ευαίσθητη ψυχή της και την οδήγησαν στον κόσμο των ονειρικών καταστάσεων. «Η ψυχή μου είναι πλασμένη από ηλιοτρόπια να ανοίγεται στο κάθε φώς και το δικό της φώς να μη στερεύει. Αυτά τα δώρα μου για σένα». Οι ποιητικοί στοίχοι αυτοί του Σικελιανού ήταν η μεγαλύτερη «σαΐτα» του ποιητή που «αγκύρωσε» στην καρδιά της Άννας.

Άγγελοι

Στο κεφάλαιο αυτό, η περιγραφή των γεγονότων που βρίσκονται παράλληλα με τα γεγονότα του δεύτερου μεγάλου πολέμου και των επακολουθησάντων άλλων γεγονότων δεν επηρέασαν το σφοδρό έρωτα του Άγγελου και της Άννας. Η Άννα ειλικρινής εξομολογηθείται στο σύζυγό της Γιατρό για τον έρωτά της και για την απόφασή της να ζήσει κοντά στο μεγάλο ποιητή. Η θέλησή της και η αποφασιστικότητα της την ωθούν στην εξήγηση χωρίς περιστροφές για την απόφασή της να αναχωρήσει για τη νέα της ζωή με το Άγγελο. Ο πρωτοπόρος και αλτρουιστής γιατρός στωικός και ευγενής παρά τον πόνο του συγκατανεύει, στοργικός όπως πάντα τη συνοδεύει μέχρι να την παραδώσει στον άνθρωπο που του την πήρε. Η πάλη που επακολούθησε μέσα της για αρκετό χρονικό διάστημα και οι παρακλήσεις του γιατρού για την επιστροφή δεν απέδωσαν και η συντελεσθείσα επιστροφή κάτω από τη δίνη των συναισθημάτων των τύψεων και των ενοχών ήταν πρόσκαιρη και η επιστροφή της στο μεγάλο της έρωτα έγινε οριστική μέχρι του θανάτου του, ενώ η συμβίωσή των διήρκεσε 12 χρόνια. Το κεφάλαιο αυτό θα μπορούσε να είναι το πρελούδιο ενός θεϊκού έργου αφιερωμένο στη δύναμη του έρωτα, στον οποίο υποκύπτουν οι πάντες και το τίμημα πολλές φορές είναι σκληρότατο και αφήνει πληγές που πονούν κάθε μέρα.

Συγχώρεση

Στο κεφάλαιο της συγχώρεσης η περιγραφή του τέλους του πρελουόδιου είναι εξόχως συγκλονιστική! Ο ποιητής ανήμπορος εξ αιτίας της ασθενείας του στη Σαλαμίνα δαισθάνεται το τέλος του. Για την Άννα αυτό θα σημάνει το τέλος της ονειρικής ζωής και την είσοδό της στον κόσμο των αναμνήσεών της από το παρελθόν. Ο ευγενής γιατρός θα έλθει από το Πήλιο να τον επισκεφθεί, να τον παρηγορήσει μα ο ποιητής είναι σίγουρος για το τι θα επακολουθήσει! Στη συγχώρεση που ζητά ο ποιητής, ο γιατρός του αντιτείνει την πρόσκληση επίσκεψης για το Πήλιο με γλυκύτητα λόγων μα ο ποιητής λόγω του θανάτου του ουδέποτε θα πραγματοποιήσει...

Η Άννα αναρίγησε όπως λένε και οι συγγραφείς στο μεγαλείο της αδελφοσύνης των δύο αγαπημένων της ζωής της και θα ζήσει αρκετά χρόνια μετά, με το γαλήνιο φώς της ποίησης και της χαράς.....

Δ. Επίλογος

Οι συγγραφείς μας ηθογραφούν με νοησιαρχικό χαρακτήρα και δεν οδηγήθηκαν σε υπερβάσεις. Η συγγραφή των οδηγεί τον αναγνώστη στις εικόνες που εναλλάσσονται ως της κινηματογραφική ταινίας και οι αναφορές έχουν ιστορική επαλήθευση. Ο συγγραφέας γιατρός τίμησε τον ομότεχνό πρωτοπόρο γιατρό της μάχιμης θεραπευτικής ιατρικής του παρελθόντος. Ο δεύτερος συγγραφέας οικονομολόγος τίμησε με αυτή του συγγραφή τρεις μορφές του περασμένου αιώνα που υπήρξαν φημισμένες και ακτινοβόλησαν διδακτικά για την κοινωνία μας.

Οι συγγραφείς υπογράμμισαν τις προσωπικότητες των πρωταγωνιστών ως είχαν χρέος:

Τον Ιατρό Γεώργιο Καραμάνη, ως τον πρωτοπόρο Ιατρό στην Ελλάδα για την θεραπεία από τη φυματίωση ο οποίος ίδρυσε την πρώτη οργανωμένη μονάδα που ονομάζονταν σανατόριο. Ήταν ασκητικός και ευγενής, θυσιαστικός και στοργικός απέναντι στους ασθενείς του. Διακατέχονταν πάντοτε από τις αρετές του Ευπατρίδη και ήταν εντελώς ανεξίκακος. Διέθετε την αρχοντιά του Πηλιορίτη και η αφοσίωσή του στο Ιατρικό Λειτουργήμα κυριαρχούσε επί της προσωπικής του ζωής.

Η Άννα Καμπανάρη, ανήσυχο γυναικείο πνεύμα σε χρόνους που οι γυναίκες δεν ήταν χειραφετημένες. Ωραία και ευγενική μορφή με αποφασιστικότητα για βήματα νέας ζωής έστω και αν αυτά πολλές φορές ήταν βαριά. Ήταν δημιουργική και καινοτόμος. Το πρώτο πρεβαντόριο που ίδρυσε για παιδιά στο Πήλιο το επιβεβαίωσε αυτό και το επισφράγισαν οι συγγραφείς με την έρευνά τους. Ήταν απόλυτα ειλικρινής στις προσωπικές της σχέσεις και ευθύς στους λόγους της. Υπήρξε πρότυπο γυναίκας και ήταν βαθιά ερωτική. Υπέκυψε, στα βέλη του σφοδρού έρωτα και γύρισε τη σελίδα της ευτυχισμένης ζωής μα και δημιουργικής συνάμα.

Ο Άγγελος Σικελιανός, ήταν ο ωραίος Άγγελος του σύγχρονου Ελληνικού Πνεύματος του ωραίου και του αγαθού. Ήταν λυρικός και μάγευε τις ψυχές που τις διέπλαθε κιόλας και τις ενέτασσε σε κόσμους ονειρικούς. Ευγενική και ανεξίκακη μορφή που ζήτησε συγχώρεση στα τελευταία της ζωής του από το Γιατρό Καραμάνη όταν τον είχε επισκεφθεί για τελευταία φορά.

Η συγγραφή αυτή ανήκει στις δημιουργίες που θα περιδιαβαίνουν τις χρονικές περιόδους για να θυμίζουν στις γενιές των ανθρώπων τους υπέροχους ανθρώπους που σημαδεύουν ανεξίτηλα τη ζωή των και τον πολιτισμό των, με την ευγένεια των, με το ήθος των, με τη δημιουργικότητα των και το μεγαλείο της ψυχής που διέθεταν.....

X. A. ΛΑΔΙΑΣ caladias@otenet.gr

Γιώργος Χ. Θεοχάρης, ποιητής

Ο ποιητής Γιώργος Θεοχάρης με το συγγραφέα Νίκο Κ. Κυριαζή στο βιβλιοπωλείο της Λιβαδειάς ΣΥΓΧΡΟΝΗ ΕΚΦΡΑΣΗ 28/1/2013

Κ. Ι. Γουργουλιάνης – Ν. Κ. Κυριαζής:

Άννα Σικελιανού – ο έρωτας και το όνειρο, Καστανιώτης, 2012

Ένα μυθιστόρημα που, αν το μέγεθος της γραμματοσειράς του ήταν μικρότερο, θα μπορούσε να χαρακτηριστεί νουβέλα, είναι τούτο το βιβλίο. Όμως στη λογοτεχνία η αξία δεν αποτιμάται σε σελίδες αλλά σε ποιότητα λόγου. Έτσι και στην παρούσα περίπτωση, εξ αρχής, ας σημειώσουμε πως πρόκειται για ένα κείμενο καλογραμμένο, γλαφυρό, νευρώδες όπου χρειάζεται, οικονομημένο, ποιητικό όταν το απαιτεί η πλοκή.

Πρόκειται για τη μυθιστορηματική απόδοση της βιογραφίας μιας σπουδαίας γυναίκας. Της Άννας Καμπανάρη που γεννήθηκε στην Αθήνα το 1904 και πέθανε τον Μάιο του 2006, υπεραιωνόβια.

Το χωροχρονικό πλαίσιο της αφήγησης ξεκινά από το 1918, λίγο μετά τη λήξη του Α' Παγκοσμίου πολέμου και φτάνει μέχρι το 1951, με ένα άλμα στο σήμερα η δε πλοκή εκτυλίσσεται στην Αθήνα, στο Βόλο, και κυρίως κοντά στη Δράκεια του Πηλίου, καθώς και στο νησί της Σαλαμίνας.

Κορμό του μύθου αποτελεί η εξιστόρηση της πορείας στη ζωή της νεαρής Άννας Καμπανάρη, η οποία έκανε την επαναστατική κίνηση της αυτοδιάθεσής της, απέναντι στην οικογένεια και στα χρηστά ήθη της εποχής, πηγαίνοντας, το 1918, να εργαστεί στο Σανατόριο του γιατρού Γεωργίου Καραμάνη, στο Πήλιο, φροντίζοντας φυματικούς που νοσηλεύονταν εκεί. Το 1922 η Άννα θα παντρευτεί τον γιατρό, τον οποίο θαύμαζε σαν προσωπικότητα και ο οποίος της έδειχνε συγκρατημένα τον πόθο του. Όσπου, το 1938, εισβάλλει πληθωρικά στη ζωή της ο Άγγελος Σικελιανός, ο οποίος έχει μόλις χωρίσει με την Εύα Πάλμερ. Ερωτεύονται παράφορα και, μέσα από μια δραματική, και εν ταυτώ πολιτισμένη,

διαδικασία χωρισμού της Άννας με τον γιατρό, το 1939 παντρεύονται. Ζουν μαζί 12 χρόνια και το 1951 ο ποιητής πεθαίνει.

Οι δύο συγγραφείς χρησιμοποιούν με επιτυχία δοκιμασμένους τρόπους της μυθιστορηματικής αφήγησης, προκειμένου να αποδώσουν προσεγγιστικότερα τις εποχές, τους χώρους, τα πραγματικά γεγονότα. Έτσι ενδιαφέρουσα είναι η λεπτομερής ενδυματολογική περιγραφή της αστικής τάξης των αρχών του Μεσοπολέμου, καθώς και η περιγραφή του φυσικού τοπίου στην περιοχή που βρίσκεται το Σανατόριο, στο Πήλιο. Επίσης με το εύρημα της αφήγησης αναμνήσεων από ασθενείς που νοσηλεύονται στο Σανατόριο σκιαγραφούνται εικόνες του Πρώτου πολέμου, όπως η μάχη στο Σικρα ντι Λέγκιεν, ή της εκστρατείας στη Μικρά Ασία και της καταστροφής που ακολούθησε.

*

Αντί να σας διηγηθώ αυτή καθ' αυτή τη μυθιστορηματική πλοκή, στερώντας σας ένα μέρος της αναγνωστικής απόλαυσης, θεώρησα προσφορότερο να θέσω υπ' όψιν σας τεκμήρια που αφορούν στα πραγματολογικά γεγονότα καθώς και στα υπαρκτά πρόσωπα της αφήγησης.

Πριν από κάθε άλλο, για το Σανατόριο και τον γιατρό Γεώργιο Καραμάνη. Τα στοιχεία πήρα από το πολύ καλό ιστολόγιο sanatorio-archives.blogspot.gr και από άλλες πηγές στο διαδίκτυο.

Το Σανατόριο στο Πήλιο «Η Ζωοδόχος Πηγή» – το Σανατόριο του Καραμάνη όπως ήταν τότε γνωστό – δημιούργημα το 1909 του πρωτοπόρου ηλιόρειτη γιατρού Γεωργίου Καραμάνη (1873-1964), ήταν το πρώτο σανατόριο «ύψους» γιαφυματιικούς στην Ελλάδα. Εκεί, ασθενείς από το βάκιλο του Koch αναζήτησαν την επιβράδυνση των συμπτωμάτων μιας χρόνιας λοιμώδους νόσου, της φυματίωσης, ή αλλιώς της «φθίσης» όπως ονομάστηκε, λόγω της αργής και σταθερής καταστροφής που επιφέρει στον οργανισμό. Βρισκόταν σε μια πανέμορφη τοποθεσία σε υψόμετρο 1200 μ, στη δυτική ράχη του βουνού πάνω από τα χωριά Δράκεια και Άγιος Λαυρέντιος και απείχε 25 χλμ από το Βόλο. Εκεί το 1937, ο Καραμάνης ίδρυσε επίσης και το πρώτο Πρεβαντόριο στην Ελλάδα για ασθενικά παιδιά, «Τα Χελιδόνια», που διηύθυνε ως το 1939 η γυναίκα του Άννα Καραμάνη.

Παραδόξως, δίπλα στα κτήρια των αρρώστων-φυματιών, ένα άλλο μικρότερο συγκρότημα λειτουργούσε ως θέρετρο όπου τα καλοκαίρια παραθέριζαν διανοούμενοι και πλούσιοι Αθηναίοι και Αιγυπτιώτες. Το είχε επισκεφθεί ο Παλαμάς (1926), ο Κων/νος Τσάτσος, ο Σικελιανός (1938-1939), ο Δελμούζος, ο Τριανταφυλλίδης, η Αθηνά Ταρσούλη, ο Ροζέ Μιλλιέξ και πολλοί άλλοι. Ο Σεφέρης το επισκέφτηκε για πρώτη φορά το 1935 και ξανά το 1937. Στη διάρκεια της Κατοχής το Σανατόριο βομβαρδίστηκε από τους Γερμανούς (1943), λειτούργησε επισκευασμένο ξανά το 1950 και το 1963 εγκαταλείφθηκε οριστικά. Σήμερα με δυσκολία εντοπίζεται ο χώρος του Σανατορίου και του Πρεβαντορίου, ανεβαίνοντας τη δημοσιά προς τα Χάνια· όλα τα κτίσματα είναι εγκαταλελειμμένα ερείπια. (Γιώργος Δ. Παναγιώτου)

Ο Καραμάνης ήταν μια ηρωική φυσιογνωμία που διαπνεόταν από μια βαθιά ευγένεια και απέραντη αγάπη για τους συνανθρώπους του. Έζησε απομονωμένος

και στερημένος πάνω στο βουνό, και με πίστη και με δύναμη αφιέρωσε όλη του τη ζωή προσφέροντας με τρυφερότητα και στοργή «το χάδι της ψυχής του στους ασθενείς του». Αποκλήθηκε και Άγιος του βουνού. (επιφυλλίδα Μαρίας Αμαριώτου ΤΑ ΝΕΑ 1954)

*

Όσον αφορά στον έρωτα της Άννας και του ποιητή, τα τεκμήρια προέρχονται από την αλληλογραφία τους και από αφηγήσεις της Άννας.

Είσαι Δική μου, είμαι Δικός Σου! Αυτό μονάχα με γεμίζει, αυτό μονάχα με στυλώνει, αυτό μονάχα με κρατάει στη γη! Οι ρίζες του είναι μας είναι μπλεγμένες κάτω από το χώμα κι ολόένα μπλέχονται και σμίγουνε κι αναζητιούνται και τυλίγονται και πιάνονται κι ένας χυμός μονάχα ανηφορίζει βουίζοντας στις φλέβες μας κι ένας καημός ανοίγει αδιάκοπα σ' αυτό το χωρισμό την αγκαλιά μας!
Α, πώς δουλεύει μέρα - νύχτα μέσα μου, στο σώμα μου όλο, από τα νύχια στην κορφή, αυτή η αδιάκοπη αναζήτηση του νου μου για το νου Σου, των ματιών μου για τα μάτια Σου, της πνοής μου για την πνοή Σου, των ριζών μου για τις ρίζες Σου. Ούτε δευτερόλεπτο δεν σταματά η αδιάκοπη, η ακοίμητη αίσθησή της. Και μήτ' έχω μέσα μου άλλη αίσθηση ζωής! Να Σε ζητώ μ' όλες τις ίνες μου όλες τις στιγμές, να κολυμπάω αντίστροφα στο ρέμα της απόστασης για να Σε 'γγίξω. Αυτή είναι τώρα η φοβερή, η ακοίμητη, η απόλυτη ζωή μου. Και θα τη ζήσω, όσο που ρίζες, κλώνοι και κορμός θα γίνουν αιώνια Ένα κι η πνοή του Σύμπαντος στα φρένα μας μια μόνη Μουσική... (2 Ιουλίου 1939, Αθήνα).

Πνοή μου, σκέπη μου,

Μόνο θεϊκό κι ατράνταχτο θεμέλιο της ζωής μου!

Ά να ριχτώ στον κόρφο Σου που αστράφτει, πως αστράφτει στη ψυχή μου, ά να ριχτώ στα πόδια Σου, να τα σκεπάσω με τα φιλιά, ά να Σε σκεπάσω ατέλειωτα κι ακέρια με φιλιά, όλα τα φιλιά, από την κορφή ως τα νύχια, κι απ' τα νύχια ως την κορφή!

Πνοή μου, πνοή μου, πνοή μου!

Ακροστεφάνωμα όλης μου της ζωής,

Η Πίστη μου κι η Δόξα μου κι η Απαντοχή μου!

Βωμέ ολόκληρης της ζωής μου,

Λατρεία μου, πόρνη, θεϊκή μου Αγάπη!

Ταίρι μου, ταίρι μου προαιώνια μοιρασμένο στην ψυχή μου και στη σάρκα μου και στο μυαλό μου, η καρδιά μου καίγεται μέσα μου και ωσάν σπυρί λιβάνι όλη η Άνοιξη στα βάθη της για Σε!

Άννα φωτιά μου, Σου ' ταξα τη ζωή γεμάτη Θεό και πόρινο το Θάνατο! Κι αν αναπνέω ακόμα, αναπνέω για να σ' τα δώσω!

Σ' αγαπώ και καίω, καίω και Σ' αγαπώ!

Κι Άννα, αν θα ζήσω, ξέρεις πως θα ζήσω μονάχα γιατί το ζήτησες Εσύ!

Ο Εσταυρωμένος Σου!

Δυο αστέρια ταξιδεύουνε απάνω από βουνά και πέλαο

για να σμίξουνε σε λίγο, σ' ένα μόνο Αστέρι Αιώνιο Μυστικό!

η Άννα Αγγέλου Σικελιανού

ο Άγγελος Άννας Σικελιανού!

*

Ο λόγος τώρα στην Άννα:

Όταν μου 'δωσε για πρώτη φορά τ' όνομά του, μια γλυκιά ζάλη από περηφάνια για ό,τι μου εμπιστευότανε γέμισε όλη μου την ύπαρξη και φοβήθηκα για τ' αποτελέσματα, μα τώρα που μου το ξανάδωσε και πήρε κι εκείνος το δικό του από μένα, σαν να φόρεσα μιαν αρματωσιά που με προστάτεψε για πάντα από κάθε άλλη φιλοδοξία και προχώρησα άφοβα προς το θαύμα της ζωής που ετάξαμε στον εαυτό μας με πίστη, ευλάβεια κι αλήθεια!

...Μια νύχτα του Μάρτη (του 1939) χάθηκε το αστέρι μας [εννοεί το παιδί τους], πριν προλάβουμε καν τη φεγγοβολή του!

Γυρίσαμε στην Αθήνα τσακισμένοι. Εγώ θέλω να φύγω για τιμωρία κι εξιλέωση στο βουνό. Τότε ο Άγγελος παίρνει τα στεφάνια..., μου ακουμπάει το δικό του στο κεφάλι μου και το δικό μου εγώ στο δικό του και ορίζει πως αυτός είναι ο επίσημος γάμος μας.

Την Κυριακή μεταλλάξαμε στο εκκλησάκι της Πλάκας που 'χε τη εικόνα της Αγίας Άννας... Και τη Δευτέρα τ' απόγεμα 17 Ιουνίου 1940, ημέρα του Αγίου Πνεύματος, φορέσαμε τα νυφικά μας και πήραμε το δρόμο που 'χει “σημάδι του ιερού την Ελευσίνα”. Μπήκαμε στον αρχαιολογικό χώρο, λίγο πριν πέσει η νύχτα, κι όχι δεν ήταν όνειρο η “θεία ετούτη μέρα”.

Διαβήκαμε το δρομάκι ανάμεσα “σ' ορατά κι αόρατα”, και φτάσαμε στο εκκλησάκι της Παναγίτσας που βρίσκεται πάνω στο λόφο. Ο παπάς έδειξε έναν μικρό βωμό ακριβώς έξω από το εκκλησάκι κι είπε στον Άγγελο πως αυτή ήταν η “Αγέλαστη Πέτρα”, όπου κάθισε η Δήμητρα να συλλογιστεί την κόρη της. Άλλο δεν ήθελε ν' ακούσει ο Άγγελος, να γεφυρώσει τη ζωή μας με τ' αόρατα, κι ο γάμος μας δεν έγινε στο εκκλησάκι μέσα, παρά στο βωμό της Δήμητρας. Είχε νυχτώσει πια και μόνο το φεγγάρι μεσούρανα κι οι λαμπάδες που τις κρατούσαμε μόνοι μας, με τρεμάμενη τη φλόγα τους και την καρδιά μας, φωτίζανε το μυστήριο. Και μπροστά στο θάνατο μπορώ να το πω: Δεν έγινε ποτέ ωραιότερος γάμος!*

Ολοκληρώνω με την παράθεση μιας εκ βαθέων εξομολόγησης της Άννας Σικελιανού για την ταυτοσημία της ωραιότητας και της τραγικότητας των ανθρωπίνων σχέσεων:

Η ζωή, που μου χάρισε έναν Άγγελο, μου ζήτησε απaráδεικτη πληρωμή όταν έπρεπε να καταθέσω πως ο Γιώργος μού φερνότανε άπρεπα. Πίστευα πως δεν θα μιλούσα ποτέ γι' αυτόν παρά για την καλοσύνη του, την ευγένειά του, την τιμιότητά του, τις γλυκές φροντίδες του και για το φαρμάκι που άθελά μας τον ποτίσαμε. Αλλά όχι, ένας γάμος δεν λύεται με παινάδια, πρέπει να μπει στο ψέμα, στις δικολαβίες, για να πάρεις το συγχωροχάρτι, κι ο Έρωτας κι ο Πόνος μπλέχτηκαν τότε σε μια ρίζα αζεχωριστή.

